

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena: Na celý rok --- 4.— koruny. Na pol roka --- 2.— „ Na štvrt' roka --- 1.— „ <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Za vydanie zodpovedný JÁN MOLNÁR, prälát</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo: Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</p>
--	---	--

Žatva.

V deň svätých apoštolov Petra a Pavla, 29. júna dva roky minuly, čo bohaprázdni srb-skí zločinci v Sarajeve zavraždili následníka trónu arciknieža Franca Ferdinanda a jeho manželku kňažnu Žofiu Hohenberg.

Dva roky minuly plné žiaľu a nárekov po všetkých stranách, lež spolu aj víťazných úspechov, aké v tomto čase dosiahly naše hrdinské vojská. Následkom hrozného zločinu, v Sarajeve spáchaného, bolo vypuknutie svetovej vojny. Veď tí, čo tento zločin vymysleli a jeho prevedenie podporovali, mali v pláne nielen zavraždiť následníka trónu našej monarchie, lež spolu aj rozkusovať celé Uhorsko a Rakúsko. Proti uskutočneniu tohoto pekelného zámeru museli sme sa brániť. Hrdinskí synovia celej monarchie, so zriedkavým, páru nemajúcim oduševnením stali si do šíkov a všemohúci i spravodlivý Pán Boh bol a je s nami. Naša pravda zvíťazila. Naši úhlavní nepriatelia padli do jamy, ktorú nám kopali.

Krvavá svetová vojna vypukla vlastne v ten deň, keď podpaľáci sveta dali ku nej znak vraždou následníka trónu uhorsko-rakúskej monarchie a tým krvou zaplavili celú Európou, skrze čo dľa vznešených slov slávne panujúceho Pápeža Benedikta XV., neslýchanú hanbu uvalili na všetky kresťanské národy, potupili celú takrečenú civilizáciu a prehrešili sa proti človečenstvu celého sveta.

Táto svetová vojna je opravde ten najhroznejší zločin, za ktorý tak tu na zemi, ako aj vo večnosti pred Všemohúcim zodpovední

sú všetci, čo túto vojnu vymysleli, jej vypuknutia zrýchlili, učinili ju nevyhnutnou, zlostne ju predlžujú a príčinou sú toho, že premnohé tisíce prekvitajúcich životov a nesmierne množstvo neoceniteľných majetkov padlo v obeť tejto svetovej borbe.

Obyvateľstvo Uhorska spokojným povedomím môže hľadať do budúcnosti. *My sme nechceli vojnu. My sme nikomu nechceli jeho krajinu spustošiť, nikoho jeho slobody a samostatnosti pozbaviť.* My sme sa len bránili a bohužiaľ, ešte aj teraz sa musíme brániť. Nás napadli, jeho veličenstvo nášeho kráľa pozbaviť chceli koruny, našu vlasť rozkusovať chceli cudzinci, vernosť ku trónu, neohrozená láska ku vlasti k tomu povzbudily našich synov a otcov, aby s oduševnením odrazili nápady zlostných útočníkov.

Na naše ruky a svedomie v tejto svetovej vojne nepadá žiadna škvrna, my s čistým povedomím môžeme hľadať na uplynuté dva roky hroznej svetovej vojny a čistým srdcom môžeme sa pripravovať ku budúcnosti, plnej mnoho žiaľu, lež aj mnoho víťaznej slávy.

Vo sviatok svätých apoštolov Petra a Pavla po krajine začína sa žatva. Kým naši hrdinovia na bojišťač za kráľa, vlasť a nás všetkých, v krutých bojoch krv svoju vylievali, zatiaľ ich doma ostavši, ženy a deti vpotutvári usilovne obrábaly otcovskú hruď a Všemohúci poprial požehnanie ich poľným prácam, zarovnak ako hrdinským ich ocom na bojišťač poskytnul víťazstva. Nepriatelia naši keď v deň 29. júna rozhliadnu sa po uplynutých dvoch rokoch, nevdojak príde im na um: *čo kto seje, to žne.*

Oni v ten deň rozsiali semeno vojny a ich žatva je uponíženie a hanba, sú hrozné ztraty a s každým dňom nové porážky.

V piatok po sviatku sv. apoštolov Petra a Pavla je deň zasvätený najsladšiemu Srdcu Pána Ježiša. Aby aj Otec nebeský pospolitému ľudu kresťanskému poskytnul šťastného zakončenia hojnej, výdatnej žatvy, našim hrdinom na bojišti poprial úplného víťazstva a po zakončení svetovej vojny človečenstvu túžobne očakávaného pokoja, starí a mladí, matky, vdovy a siroty a všetci veriaci v tento deň úpenlive nech o to prosia najsladšie Srdce Pána Ježiša.

Z krajinského zákonodarstva.

Snemovňa veľmožov v piatok 23. júna vydržovala zasadnutie, na ktorom odhlasovala návrh o indemnité a o finančnom vyrovnaní s Horvatskom.

V tomto zasadnutí veľmožov ako jedinký rečník vystúpil gróf *Zselénszky* a v jeho reči zaoberal sa s otázkou majetkovej politiky a rozhodne vyslovil sa proti každej osadzujúcej akcii, ako aj proti parcellovaniu viazaných majetkov.

V otázke majetkovej politiky stanovisko vlády krátkou rečou označil ministerpredseda gróf Štefan Tisza, po čom zasadnutie veľmožov bolo zakľúčené.

Stručný prehľad najnovších válečných udalostí.

Uhorsko-rakúske a spojenecké nemecké čaty víťazne postupujú napred vo Volhynii pri Radzivilove a na čiare Stochod—Štyr. Offensívu ruského generála Brusilova považovať možno za zcela zmarenú.

Útoky Talianov proti našim posíciám na Mrzlý Vrchu, Groda del Ancona a v údolí Primolano sa celkom zmarily. Na odseku Oertler naše čaty zaujaly viac nepriateľských výšin. Uhorsko rakúski letúni s úspechom bombardovali Benátky.

Francúzi v bojoch pri pevnine Verdunu utratili posiaľ 400.000 mužov.

Angličania už aj verejne uznávajú hrozné ztraty, aké ich flotta utrpela v morskej bitke pri Skagerraku.

Turci pri Trapezunte dosiahli veľké víťazstvo, zajali mnoho Rusov, ukoristili mnoho kanónov a iného válečného vystrojenia.

Wilson, präsident Spojených Štátov Severnej Ameriky, Mexiku opovedal vojnu. Z tej príčiny celú armádu Spojených Štátov poslali už na hranice Mexika.

Antant silou-mocou do vojny proti ústredným mocnostiam prinútiť chce Grécko a preto poslal mu ultimátum. Grécko udajne vyplní všetky požiadavky antantu, o vojne proti ústredným mocnostiam ale nechce ani počuť.

O ďalších udalostach svetovej vojny podávame nasledovné úradné zprávy:

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Rusom.

Hlavný válečný stán uhorsko-rakúsky o udalostach bojišta proti Rusom vydal nasledovné úradné zprávy:

16. júna. Od Dnjestra na juh naše vojská jazdu nepriateľa odohnaly. Ináče na tomto fronte sú len srážky. Od Višniovýčka na západ nápady ruských útočivých stĺpov proti našim posíciám bez prestania trvajú. Obranci zajali dvoch dôstojníkov a 400 mužov. Pri Tarnopole niet významnejšej udalosti.

Vo Volhynii na celom fronte vyvinuly sa nové boje. Na odseku Stochod—Štyr znova sme odrazili viac pokusov o priechod a z tejto príležitosti nepriateľ, ako vždy, utrpel ťažké ztraty.

17. júna. Pozdĺž Prutha niet významnejšej udalosti. Od Niezviska na sever, zmarily sa pokusy Rusov, aby prešli cez Dnjester. Útoky nepriateľa proti našim posíciám od Višniovýčka na západ s nezmenenou prudkoscou sa opakujú.

Vo Volhynii pri Lipe, okolo Lokače, ako aj na odseku Stochod—Štyr sú novšie rozhorčené boje.

18. júna. Včera obrannú čatu černovického mostného šiancu, pred koncentrovanou delostreleckou palbou nepriateľa vo veľkej presile, museli sme späť vziať. V noci nepriateľ cez Pruth na viacej punktoch vynútil priechod a vnikol do Černovic. Naše čaty vytiahly z mesta.

Vo východnej Haliči polozenie je nezmenené. Na Strype, od Višniovýčka na západ, útok Rusov zmarila palba nášho delostrelectva.

Vo Volhynii naše čaty od Lipy na sever, od Gorochova severne a pri Lokači získaly priestor a odrazily ruské protiútoky. Predvčerom a včera zajali sme 905 Rusov a ukoristili sme tri strojové pušky.

Nemecké vojská od odseku Turia na sever vo výslednom boji zajaly 11 ruských dôstojníkov a 3446 vojakov, ukoristily jedon kanón a 10 strojových pušiek.

Medzi Sokulom a Kolkami znova sme odrazili silné ruské útoky.

19. júna. V severnej Bukovine a vo východnej Haliči nebolo významnejšej udalosti.

Od Lopušna na severovýchod nepriateľ s veľkou presilou napadol naše posície. Osvedčený kapošvársky 55. peší pluk za výtečnej delostreleckej podpory, bez použitia rezerv, odrazil v hĺbke deväť rojových čiar útočiace šurm-kolonny. Nepriateľa stihla ťažká ztrata. Zmaril sa i jedon na tomto okolí v noci pokúsený útok.

Pri Gorochove a Lokači odrazili sme silné ruské protiútoky.

Pri hornom toku Stochodu získali sme priestor.

20. júna. V Bukovine nepriateľ počas bojov sve-

dených s našimi zadnými vojami, prešiel cez rieku Sereth. Medzi Pruthom a Dnjestrom, pri Strype a na okolí Radzivilova včerajší deň pomerne ticho uplynul.

Vo Volhynii, v zdarných ochranných bojoch svedených od Lokače na severovýchod a na juhovýchod, naše čaty zajaly 1300 Rusov, ukoristily jeden ruský kanón a tri strojevé pušky. Na okolí Kisielina útok spojencov za húževnatého zápasu postupuje napred. Medzi Sokulom a Kolkami odrazili sme novšie súlné nepriateľské útoky. Pri Gruziatyne, kde nepriateľ veľkú silu postaviac do boja, po štvrtý raz robí pokus, aby vnikol do čiar smelých obrancov, boj rozhorčene trvá.

21. júna. V Bukovine, vo východnej Haliči a na okolí Radzivilova nebolo významnejšej udalosti.

Vo Volhynii pod vedením generála Linsingena stojaca nemecká a rakúsko-uhorská sila válečná, napriek najprudšiemu odporu nepriateľovmu, znova získala si priestor.

Pri Gruziatyne naše čaty, húževnate odporujú, aj štvrtý hromadný útok Rusov úplne odrazily. Z tejto príležitosti zajali sme 600 k rozličným divíziám patriacich Rusov. Vo Volhynii zajali sme spolu vyše 1000 Rusov.

22. júna. Včera pri Gurahumore odbili sme útoky Rusov. Ináč od Dnjestra na juh niet významnejšej udalosti.

Od Višniovýka na západ nepriateľ znova veľkou silou útočil. Jeho útočiace stĺpy zčiasťky v záverečnej palbe nášho delostrelectva, zčiasťky ale v bojoch svedených s memeckou a rakúsko-uhorskou pechotou sa rozpadly. Rusov stihly ťažké ztraty.

Pri Burkanove naše čaty odbily všetky nočné útoky Rusov.

Vo Volhynii bojujúca spojenecká válečná sila od Gorochova na sever, od čiar Lokači—Kisielin na východ, taktiež pri Sokuli dosiahla ďalší postup.

Tak na týchto bojištach, ako aj pri Kolkoch, všetky s veľkou húževnatosťou zopakované protiútoky Rusov sa rozpadly.

Nemecko-ruská vojna.

Hlavný válečný stán nemecký o udalostach východného bojišta proti Rusom vydal nasledovné úradné zprávy:

16. júna. Proti frontu armády generála grófa Bothmera od Przewlowky na sever Rusi aj včera napínali svoje sily. Z príležitosti odstránenia útokov v rukách obrancov ostalo vyše 400 zajatcov.

17. júna. Pri Linsingenových armádach na odseku Stochod—Štyr vyvinuly sa boje. Časte armády generála grófa Bothmera od Przewlowky na sever opäť stoja v boji.

18. júna. Pri armádach generála Linsingena od Kolkov na dve strany pozdĺž Štyru ruské útoky sme odrazili.

Medzi odsekom Kovel—Luck a odsekom Turla naše

čaty zajaly 11 ruských dôstojníkov a 3446 mužov, ukoristily jeden kanón a 10 strojových pušiek.

Pri armáde grófa Bothmera od Przewlowky na sever útoky nepriateľa už v našej záverečnej palbe sa krvave rozpadly.

19. júna. Na severnej časti frontu nebolo významnej udalosti.

Na železničnú čiaru Lachoviči—Luminiec naplnenú vojenskými transportami Rusi hodili početné bomby.

Pri armádach generála Linsingena na Štyre, od Kolkov na západ a pri Stochode, na okolí železnice Kovel—Rovno, ruské útoky čiastočne s výslednými protiútokami sme odrazili. Od Lucku na severozápad naše čaty stoja pre nás v prajnom boji. Množstvo zajatcov a koristi porástlo. Od Lucku na juhovýchod Rusi v smere Gorochova útočia.

Pri armáde generála Bothmera polohenie je nezmenené.

20. júna. Armády maršalla Hindenburga: Výpady nemeckých oddelení z frontu, ktorý od Smorgona južne siaha až za Gary a pri Tanočyne, mali za výsledok v zajatcoch jedného dôstojníka a 143 mužov, v koristi 4 strojevé pušky a 4 prístroje na hádzanie mín. Od Kolodna na západ (od Naročského jazera na juh) jeden ruský biplan prinútili sme sletieť a našou delostreleckou palbou sme ho zničili. Na železničné osady vo Vilejke hodili sme bomby.

Armády bavorského kniežata, maršalla Leopolda: Proti železničnej čiare Liachoviči—Luminiec letúnske útoky sme zopakovali.

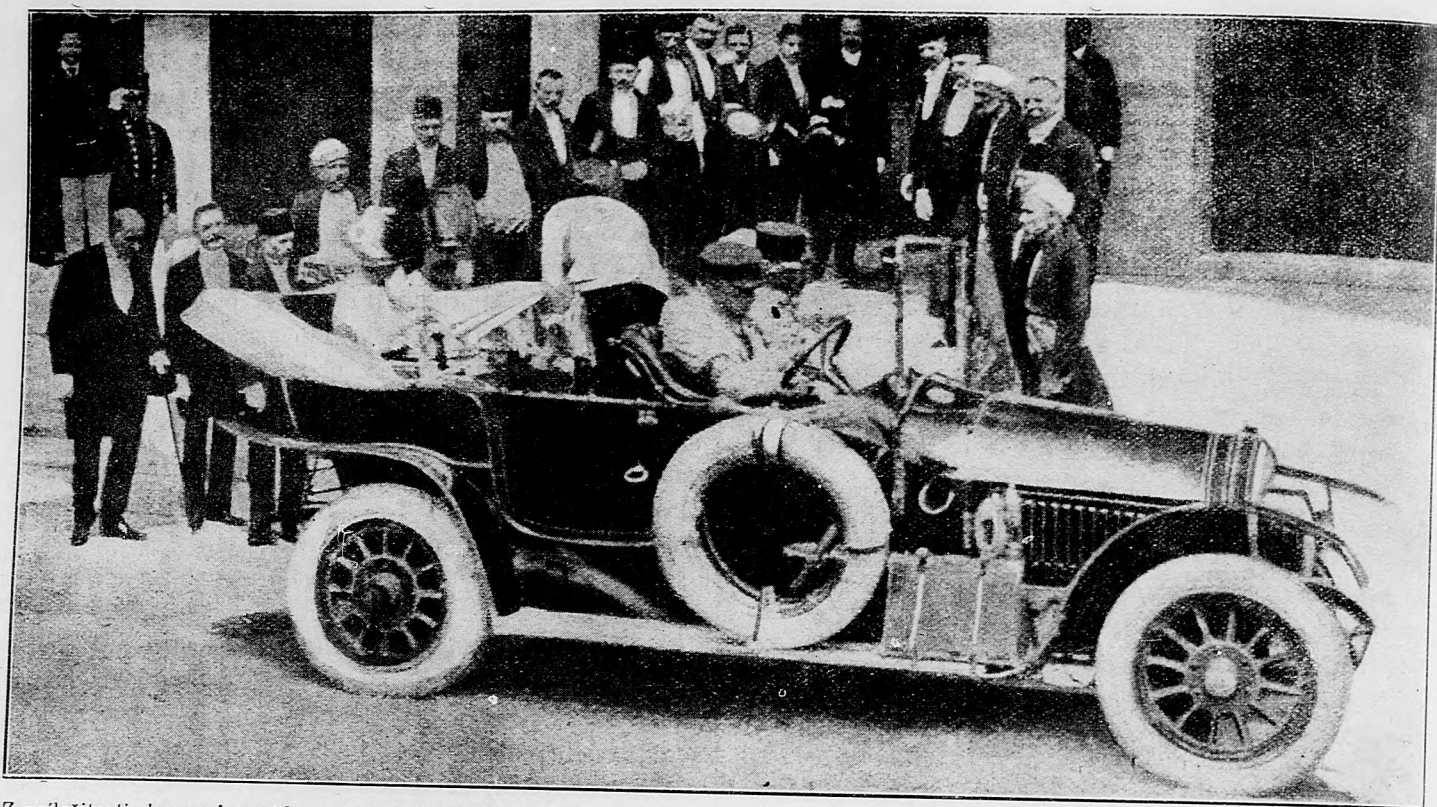
Armády generála Linsingena: Od Logišina na juhovýchod proti kanálovej pozícii urobené silné ruské útoky s veľkými ztratami nepriateľa v našej záverečnej palbe sa rozpadly. Ďalšie námahy nepriateľa pri Kolkoch a odtiaľ na západ proti čiare Štyru vôbec ostaly bezvýsledné. Pri Gruziatyne boj je zvlášte prudký. Medzi hradskou Kovel—Luck a Turyou naše čaty na viac miestach zlomily húževnatý a pri Kisieline zvlášte tvrdošijný odpor Rusov a bojujúc ďalej, postupily napred. Od Turye na juh nepriateľské útoky sme odrazili. Rusi v smere Gorochova nepokračovali v napredovaní.

Armáda generála grófa Bothmera: Polohenie je nezmenené.

21. júna. Armády maršalla Hindenburga: Výpady našich čiat od Dvinska (Dünaburgu) na severozápad a na juh, na okolí Dubatovky (od Smorgena na severovýchod) a na oboch stranách Krevy s dobrým výsledkom sa skončily. Na okolí Dubatovky viac ruských pozícií napadnutím sme prelomili, vyše 200 Rusov sme zajali a strojevé pušky, taktiež prístroje na hádzanie mín sme ukoristili. Krvavé ztraty Rusov byly ťažké. Roje nemeckých letúňov napadly železničné stanice v Zalesi a Molodečne.

Armády bavorského kniežata maršalla Leopolda: Polohenie je nezmenené.

Armády generála Linsingena: Pri Gruziatyne, od Kolkov na západ, ruské sily, ktoré prešly cez Štyr

Z príležitosti hroznej vraždy v Sarajeve donášame toto vyobrazenie. Arciknieža Franc Ferdinand sadá práve ku svojej manželke, po čom len skoro prevedená bola vražda.

naším protiútokom sme zpät zahnali. *Útoky nepriateľa, sme odbili.* Od Lucku na severozápad nepriateľ voči nášmu napredovaniu vyvinul tuhý odpor. Útoky ostaly v prúde. Tu a pri Gruziatyne Rusi utratili asi 1000 zajatých. Od Turye južne tiež postupujeme napred.

Armáda generála grófa Bothmera: Niet zmeny.

22. júna. Na severnej časti frontu — neberúc do ohľadu zdarné podujatia nemeckých patrol — nič sa nestalo.

Od Luminiecu na juh na železný most vedúci cez Pripjet hodili sme bomby.

Armády generála Linsigena: Výpady Rusov od Ligisina na juhozápad proti kanálu, sa práve tak zmazali, ako od Kolkova na západ proti nám urobené opätovné útoky.

Medzi Sokulom a Liniavkou naše čaty zaujali ruské posície a aj voči silným protiútokom ich podržaly.

Ku tomu smeru ďalšie napínania síl nepriateľa, aby naše od Lucku na severozápad dosiahnuté zdary, urobily otáznymi, ostaly bezvýsledné.

Na oboch stranách Turye a ďalej na juh, za všeobecným frontom Svinluchy—Gorochovej aj ďalej, sme zpät odbili nepriateľa.

Pri armáde generála grófa Bothmera na čiare Hajvoronka—Bobulince (od Przewlowky na sever) proti nám započaté útoky nepriateľa s veľmi veľkými ztrátami Rusov sme odrazili.

Nezabúdajte na vdovy a siroty po hrdinoch padlých na bojišti!

Vojna proti Talianom.

O udalostach na talianskom bojišti hlavný válečný stán uhorsko-rakúsky vydal nasledovné úradné zprávy:

16. júna. Na južnej časti Doberdovskej planiny boje skončili sa s odrazením útokov nepriateľa. Podobne sa zmazali novšie výpady Talianov proti jednotlivým posiciam v Dolomitoch. Na asiagskej rovine sú živé delostrelecké boje. Na okolí Ortlera naše čaty vzaly do svojej moci Tukke a zadný štít Madatsch.

17. júna. Na fronte Isonza delostrelectvo nepriateľa večera večer znova veľmi živú palbu začalo na odseku medzi morom a Monte dei sei Bussi. Útok Talianov, nameraný od diel Adrie proti našim posiciam, pri Bagni sme odrazili. Na chrbte vrchu, od Monfalcone na východ, strhly sa boje s mìnami a ručnými granátmi. Na severnom odseku frontu Isonza, na Mrzly Vrchu pokúsený útok nepriateľa sa zmazal. Podobne bezvýsledné byly ustavične opakujúce sa námahy Talianov, namerané proti našim posiciam v Dolomitoch. Včera tam pri Rufferde a pred Groda del Anconou sa rozpadly ich útoky. Ten istý osud stihol silné výpady nepriateľa, ktoré z okolia Primolana započal proti našim posiciam v pohraniennom uhle a Monte Meletta.

Aj na našom fronte od Asiaga na juhozápad odrazili sme útok značných talianskych síl. Na tomto území zajali sme 13 talianskych dôstojníkov, 354 mužov a ukoristili sme 5 strojových pušiek.

18. júna. Na fronte Isonza Taliani znova urobili pokus, aby na viac miestach vytrhli napred, tak proti južnej časti Monte San Michele a proti našim výsino-

vým posíciám od tolmeinského predmostia na sever. Naša delostrelecká palba ale všetky tieto útoky už v ich vývine prekazila.

V Dolomitoch činnosť nepriateľa vôbec klesla. Len Monte Cadini stál časom pod veľmi prudkou delostreleckou palbou, po ktorej nasledovalo viac slabších, čoskoro odrazených útokov. Z okolia Primolana a proti nášmu frontu, od Asiaga na juhozápad, Taliani obnovili svoje výpady. *Tieto znova všade boli odrazené.*

19. júna. Včera večer Taliani proti našim posíciám medzi morom a Monte dei sei Bussi započali znova veľmi prudkú palbu. Pokus nepriateľa o napredovanie pri Selzi sme naskutku zmarili.

Na severnom odseku Doberdovskej planiny vyvinuly sa živé boje s minami a ručnými granátmi.

Na fronte Dolomitov pri Ruffrede zmaril sa nočný útok nepriateľa.

Na fronte medzi Brentou a Asticom *naše čaty znova odrazily početné výpady Talianov*, medzi iným jeden silný útok od Monte Meletta na sever. Od Bussi Bolla na juh zaujali sme chrbát najbližšieho vrchu. Tri protiútoky nepriateľa sa zmarily.

V týchto bojoch zajali sme 700 Talianov, medzi nimi 25 dôstojníkov, ukoristili sme 7 strojových pušiek a jeden prístroj na hádzanie mín.

20. júna. Na fronte Isonza v Dolomitoch bojovná činnosť klesla na riadnu mieru. Novšie výpady Talianov, ktoré medzi Brentou a Asticom boli namerané proti jednotlivým časťam nášho frontu, *sme odbili.*

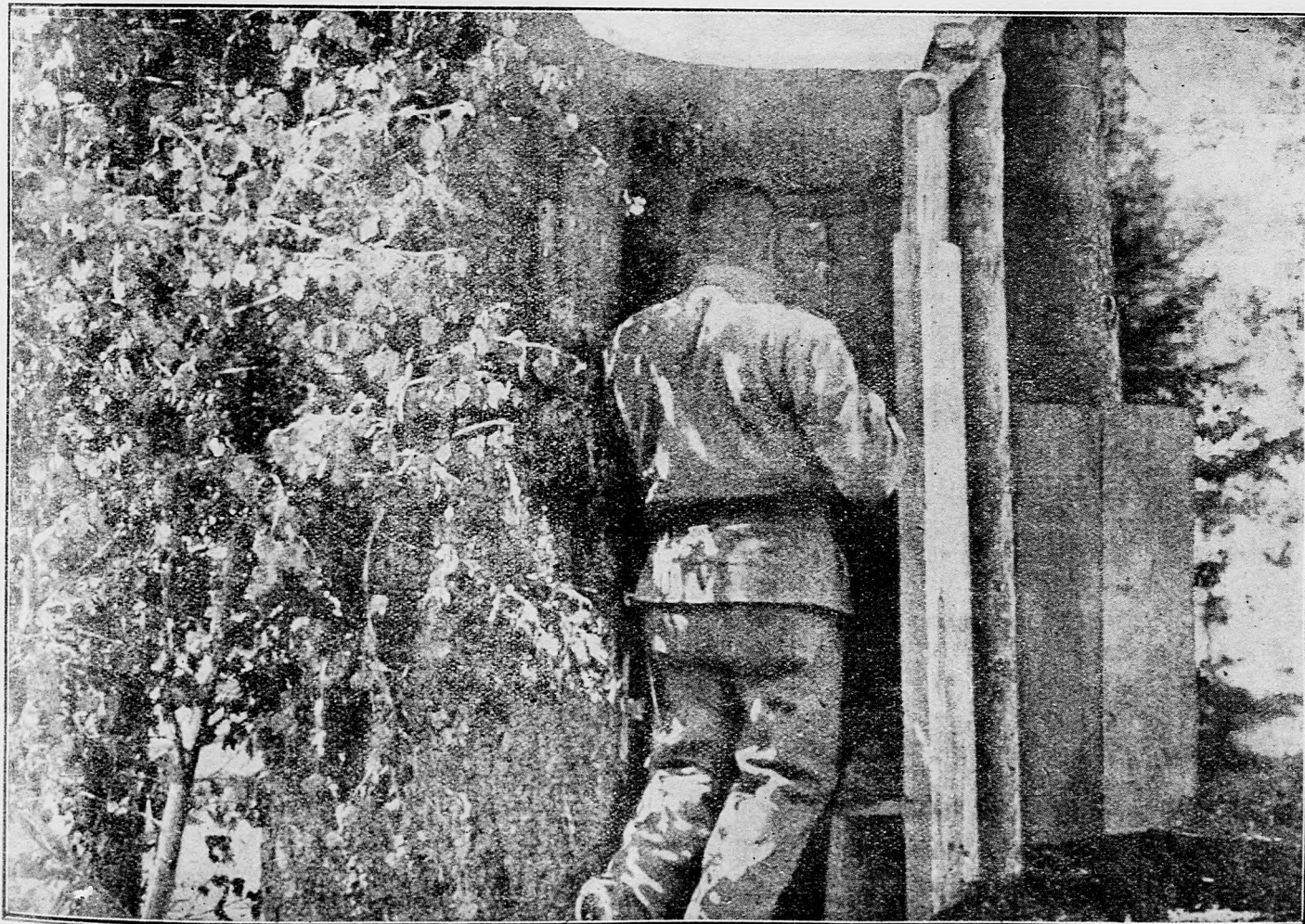
Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

O udalostiach západného bojišťa proti Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

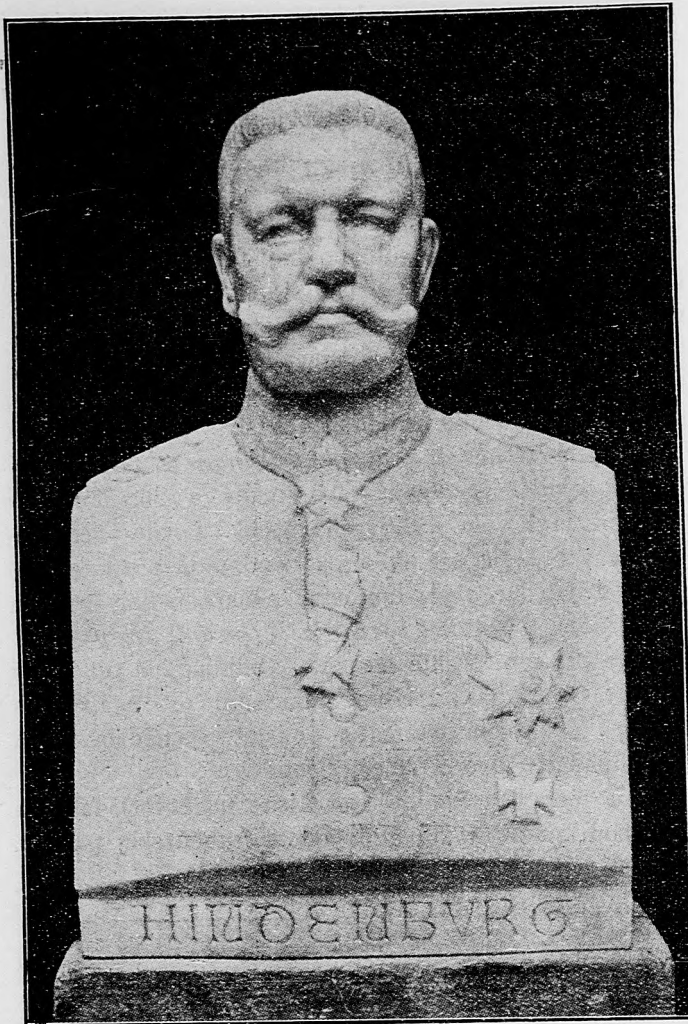
16. júna. Na ľavom brehu Maasu Francúzi s veľkými silami napadli južné úbočie výšiny Mort Homme. Keď sa im prieschodne podarilo získať priestor, krátkym protiútokom *sme ich opäť odohnali.* Z tejto príležitosti zajali sme osem dôstojníkov a 238 mužov a ukoristili sme viac strojových pušiek. Pozde večer zopakovaný útok nepriateľa a jeho podujatia proti nemeckým s dvoch strán pripojujúcim sa čiarom, boli celkom bezvýsledné, *Nepriateľ utrpel ťažké krvavé straty.*

Na pravom brehu Maasu — odhliadnuc od bojov pechoty, ktoré sa v trhlíne Thiaumont pre nás prajne sviedly — bojovná činnosť v podstate obmedzovala sa na silnú palbu dvoch delostrelectiev.

17. júna. Pri Beulne (od Aisne na sever) ľahkým spôsobom sme odrazili útok jednej francúzskej patroly.

Na pozorovacom mieste.

Socha Hindenburg z príležitosti 70 výročitého dňa jeho narodenin.

Na území Maasu delostrelecká činnosť bola stále značná a vo včasných ranných hodinách miestami zväčšila sa na zvláštnu prudkosť.

Vo Vogézoch od Cellesu na severovýchod výbuchom značné ztraty sme zapríčinili nepriateľovi a od Sennheimu na západ odrazili sme menšie nepriateľské oddelenie, ktoré priechodne vedelo vniknúť do našej zákopy.

Činnosť letúňov na oboch stranách bola živá. Roje našich lietadiel výdatne bombardovali z vojenského ohľadu dôležité body v Bergnesi, (francúzska Flandria), v Bar le Duc, ako aj na území Dombasle—Einville—Luneville—Blainville.

18. júna. Na rozličných časťach nášho frontu, medzi belgickou a francúzskou hranicou a Somme, bola živá delostrelecká patroľová činnosť.

Od Maasu na ľavo v noci o časť napred potisnutých zákop na južnom úbočí Mort Homme byly boje pechoty. Od rieky na pravo, v hore Thiaumont, pred nemeckými posíciami zmaril sa jeden, viac hodín trvajúcou prípravnou palbou uvedený, silný francúzsky útok. Nepriateľom zaujatú malú zákopu najprednejšej čiary v noci znova sme očistili od nepriateľa.

Pri Bar le Duc proti vojenským osadám letúňsky útok sme zopakovali. V palbe našich obranných kanón-

nov jeden francúzsky biplan od Lassigny na západ padol a dodrúžgal sa. Na okoli Bezange—Lagrande (od Chateau Salinau na juh) poručík Vingord sostrelil šieste, Hochendorf ale piate nepriateľské lietadlo. Cestovateľov jedného lietadla sme našli mrtvých. Dňa 16. júna večer o 6. hodine sme zbadali, že trosky jedného, v poveternom boji premoženého francúzskeho biplanu v severovýchodnom smere sú v plameni.

19. júna. Od belgicko-francúzskej hranice na juh až po Somme živá bojovná činnosť trvala ďalej. Ručnými granátmi urobený útok Francúzov pri Chavonne (od Vailly na východ) sme odrazili.

Výbuch Nemcov na výšine La Fille Morte v Argonnách mal dobrý výsledok.

Na území Maasu delostrelecký boj len pred večerom oživil sa výdatne a v noci na výšine Mort Homme a odtiaľ na západ, ako aj na odseku frontu v hore Thiaumont až po pevnosť Vaux zväčšil sa na veľkú prudkosť.

Pozatýmne oznamujú, že 18. júna v noci v hore Thiaumont odrazili sme jeden výpad nepriateľa. Ďalšie jeho pokusy o útok v hore Fumin v boji s ručnými granátmi po každý raz sme ľahkým spôsobom odrazili.

Pri Lensi a od Arrasu na sever po poveternom boji spadlo po jednom anglickom biplane. Obidvaja v ňom sediaci zomreli. Od Argonn na západ sostrelili sme jedno francúzske lietadlo. Jedno roj nemeckých lietadiel napadol železničné stanice v Baccarate a Raon l'Etape a stavby fabrik na muníciu.

20. júna. Položenie jo vo všeobecnosti nezmenené. Podujatia nemeckých patrol pri Beurraignes a Niederspachu mali zdar.

Naši letúni výdatne hodili bomby pri Dünkirchene na vojenské osady v Bergene a v Sovilly od Verduna na juhozápad.

Vojna Turecka proti Rusom, Francúzom a Angličanom.

O udalostiach bojišťa proti Rusom, Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán turecký vydal nasledovné úradné zprávy:

15. júna. *Mezopotámsky front*: Angličania pokúsili sa o vysadnutie na severný breh Eufratu medzi Kornou a Našriem, ale po šesthodinovom boji cúvli a zanechali 180 mrtvých. Na ostatných časťach frontu je ticho.

V trojdňovom boji s ruskými oddeleniami zjavivšími sa na pohraničnom území od Sulejmanie na sever, nepriateľa odbili sme smerom Bany (Persko). S perskými bojovníkmi spolu bojujúce naše čaty prenasledujú nepriateľa. Rusov vybili sme z Bany a tisneme ich ku severu. V tomto boji ukoristili sme jeden kanón, jednu stroj. pušku, veľké množstvo streliva a válečný materiál.

Kaukazský front: Položenie včera ostalo nezmenené. Na jednotlivých odsekoch byly i kanónové boje. Na ľavom krídle v boji predných vojov ešte dve strojové pušky sme vzali od Rusov.

Z ostatných frontov neoznamujú významnejšej udalosti.

16. júna. *Kaukazský front*: Na pravom krídle a v centre nebolo zmeny. Na ľavom krídle protiútokom odbili sme proti jednej našej napred potisknutej posícii urobený útok jedného nepriateľského bataillonu.

Našou palbou zahnali sme dve torpedové lode, ktoré sa usilovali sblížiť ku Sed il Bahru.

Na smyrnanských vodách niekoľko nepriateľských válečných lodí bez účinku bombardovalo viac punktov pobrežia. Naše batterie odpovedaly na palbu.

Nepriateľa, ktorý sa od istého času osadil na ostrove Kösten, odkiaľ napádal susedné brehy, v posledné dni prinútili sme k vyprázdneniu ostrova, lebo účinnivej palbe nášho delostrelectva ďalej odolať nemohol.

Dňa 13. júna dva nepriateľské lietacie stroje bez účinku hodily bomby na El-Ariš. Útok našich lietacích strojov po poveternom boji ich zahnal. Iné naše lietacie stroje odpovedaly na útok nepriateľa a zdarne bombardovaly jedno cvičebnište nepriateľských letúňov, na ktoré aj zo strojových pušiek strieľaly, načo sa neurazene vrátili nazpät.

17. júna. *Mezopotámsky front*: Na odseku Fellahie jednu nepriateľskú jazdeckú stotinu, ktorá sa usilovala prejsť na pravý breh rieky Tiger, prinútili sme k cúvnutiu pred útokom našich oddelení. Naše oddelenia zahnali ruskú jazdu, ktorá sa v obciach Šerpul a Zabeħ (na 25 kilometrov od Katri Širingu južne) zdržovala. Počas ich cúvania z tohto vidieku Rusi rozbúrili a podpálili kupolu a iné čiastky mausoleuma Hussein Imama (asi na 3 hod. chôdze od Katri Širingu) korán a iné sväté knihy, ktoré našli v mausoleume, rozdriapali na kusy.

Pri Banehu premožené a silne prenasledované ruské čaty cez dediny Zakič a Zerdeš tiskneme ku severu. V týchto bojoch nepriateľ utratil 500 mrtvých a 3 strojové pušky nám nechal v rukách.

Kaukazský front: Na jednotlivých odsekoch palba miestneho charakteru. Na ľavom krídle sú boje predných vojov.

Udalosti na mori. Naše delostrelectvo zahnilo dva nepriateľské lietacie stroje a niekoľko torpedových lodí, ktoré sa blížily ku Sed il Bahru.

Od Mithyléna dva lietacie stroje zaletely nad ostrov Kösten a bez účinku viac bomb hodily na ostrov a na pobrežie od ostrova východne.

Ináč nebolo žiadnej významnej udalosti.

18. júna. *Mezopotámsky front*: Niet zmeny.

Kaukazský front: Na pravom krídle nebolo významnej udalosti. V centre obapólna miestna palba medzi pechotou a delostrelectvom. Na ľavom krídle naše výskumné oddelenia zaujaly niekoľko posícii nepriateľských predných stráž, keď že mužstvo týchto vyhnyali odtiaľ. Jednu torpedovú loď a dve lietadlá nepriateľove, ktoré sme spozorovali vo výške ostrova Kösten, našou palbou sme odohnali. Dve naše lietadlá, ktoré preletely poňad ostrov Tenedos, účinnive hodily bomby na tamojšie osady a neurazené sa vrátili.

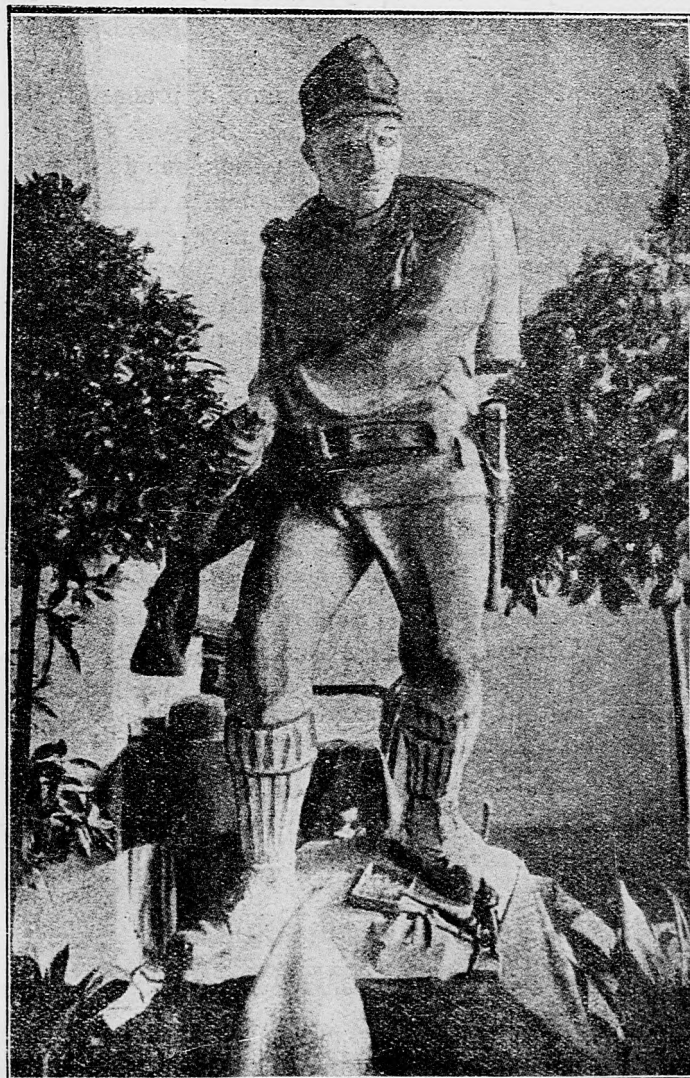
Z ostatných frontov niet čo zvláštneho oznámiť.

19. júna. *Kaukazský front*: Na pravom krídle nebolo zmeny. Včera na niekoľko odsekoch boje delostrelectva a pechoty. Na ľavom krídle nepriateľ s jednou čiastkou svojej válečnej sily pokúsil sa o napadnutie, ktoré sa však v našej naskutku započatej palbe rozpadlo.

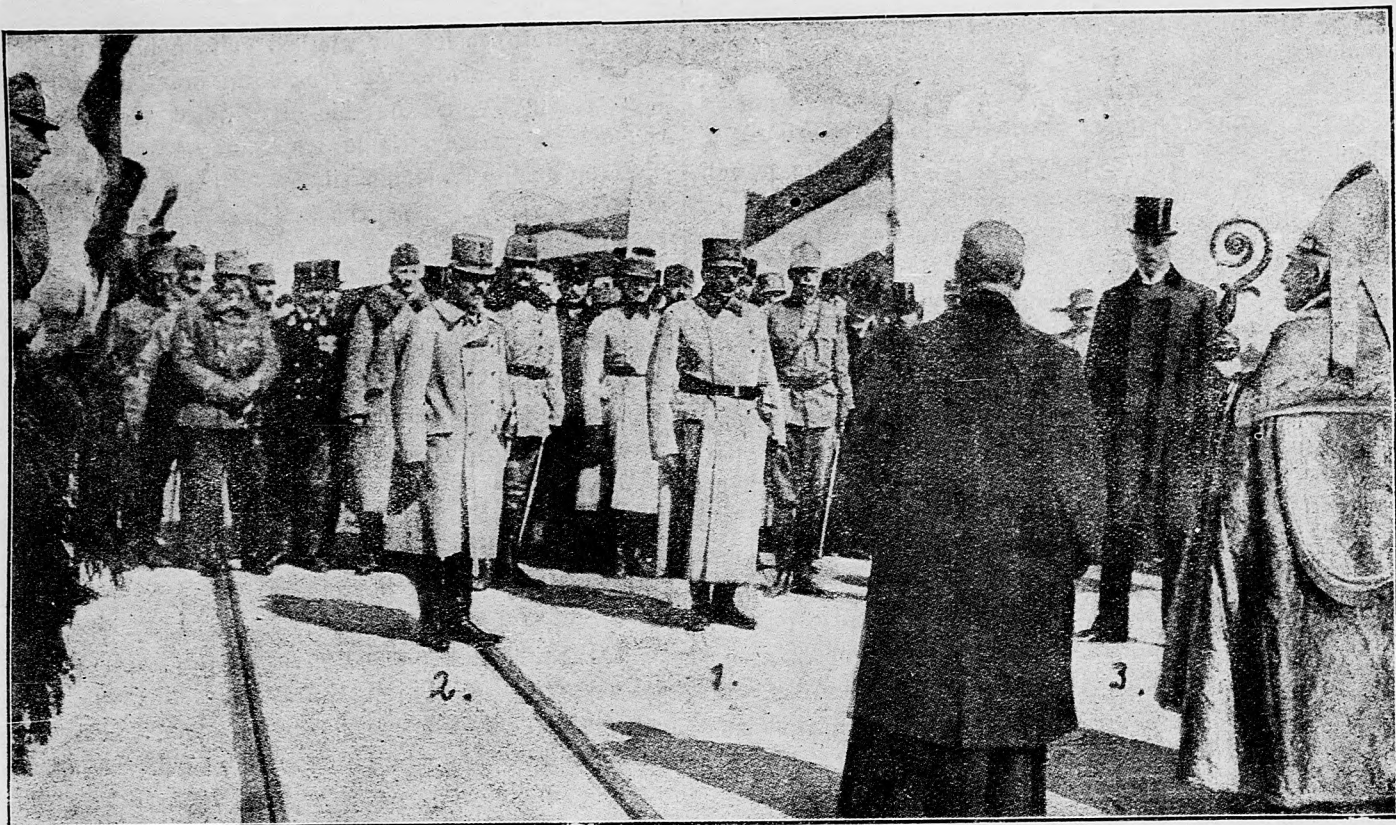
Jedon lietací stroj, ktorý sa zjavil nad Sed il Bahrom, naša palba zahnila. Niekoľko nepriateľských lietacích strojov, ktoré preletely nad ostrov Kösten, naša palba zahnila na otvorené more.

Dňa 18. júna rano o 7. hodine deväť nepriateľských lietacích strojov bombami a strojovými puškami napadlo El Ariš. Našou palbou dva nepriateľské lietacie stroje sme sostrelili. Jedon z nich, ako sme mohli ustáliť, blčiac plameňom spadol na zem. Tento za dve hodiny trvajúci útok letúňov bol marný. Nepriateľ nám nevedel urobiť žiadnej škody.

20. júna. *Mezopotámsky front*: Na okolí Fellahie niet zmeny. Na odseku Eufratu napadli sme jednu nepriateľskú prednú stráž, deväť anglických vojakov sme zabili a ich zbraň sme ukoristili. Na odseku Serpo a Zaheb od Kašri Širinu na východ a od Bahny na východ a na sever naše čaty za podpory

Socha vojaka hádzajúceho ručný granát.

Slávnostné posvätenie válečnej železnice v Rusko-Polsku. 1. Vojenský gubernátor. 2. Böhm-Ermelli, veliteľ armády. 3. Svetský gubernátor.

dobrovoľníkov, pokračujú v tisknutí a prenasledovaní Rusov.

Kaukazský front: Na pravom krídle nebolo významnejšej zmeny. V centre dosť významná obapolná palba. Na ľavom krídle srážky medzi výskumnými oddeleniami. Jedno slabými nepriateľskými silami pokúsené nepriateľské vypadnutie proti dvom punktom našich napred potisknutých posícií, ľahkým spôsobom sme odrazili.

Povetrný boj a udalosti na mori. Dňa 18. júna po polnoci naše dva lietacie stroje preleteli ostrovy Imbros a Tenedos. Zdarne hodily bomby na tamojšie letúnske šopy a trafily dve torpedové lode, s ktorými sa na spomenutých vodách stretly. Jednej lodi bomba trafila palubu, načo ju druhá loď zavliekla smerom ostrova Tenedos. Šopy na dvoch miestach sa zapálily.

Zpomiedzi tých nepriateľských lietacích strojov, ktoré 18. júna proti El Arišu urobily útok, tri sme sobrali. Jednoho letúna sme zajali. Pozorovateľa a vodiča zachránil druhý lietací stroj. Tretí lietací stroj zhorel aj s pozorovateľom, vodiča sme zajali.

Jedna anglická válečná loď vnikla do zálivu Čeik-Hamid, na medinskom pobreží a bombardovala mausoleum Šeika Hamida.

Položenie na Balkáne.

Nezdar Talianov pri Vojuši.

Úradná zpráva z balkánsk. bojišta, vydaná 21. júna. Pri dolnom toku Vojuše palba nášho delostrelectva Talianov prinútila opustiť feraské predmostie.

Obranné dielo Talianov sme rozbúrali a veľké množstvo opevňovacieho materiálu sme ukoristili.

Bulharská úradná zpráva.

Sofia, 21. júna. Na macedonskom fronte položenie je nezmenené. Obapolná slabá kanonáda v údolí Vardaru, od Dojranu na juh a pri Gjevgeji vždy trvá.

Dňa 18. júna bombardovanie na pravom brehu Vardara bolo trochu živšie. V ten istý deň naše patroly od Belasica Planiny na juh rozprášily viac jazdeckých oddelení, ktoré sa pokúsily o výskumy. Naše patroly odohňaly jazdcov.

Nepriateľskí letúni bezvýsledne hodili bomby na Bogorodicu, Dorjan a na dediny Rupelského priesmykn.

Jedon náš lietací stroj pri Porto Lagosi napadol jedon nepriateľský dopravný parník, ktorý strieľal naň. Jedna bomba vybuchla na palube lode a zapríčinila dosť veľkú škodu.

Vojna na mori.

Utonutie lode «Hampshire».

Londýn, 16. júna. (Reuter.) Admiralita o utonutí lode «Hampshire» oznamuje: Zo soznania 12 ľudí, ktorí sa z príležitosti utonutia lode «Hampshire» zachránili, o priebehu nešťastia zostavili nasledovné dáta:

«Hampshire» plávala pozdĺž západného pobrežia Orkney-ských ostrovov. Bol veľký víchor a vlny presľahly cez loď, tak že jednu časť otvorov bolo treba zavreť. Medzi 1/28. a 3/4 na 8. hodinou loď narazila na

mínu a jej predná časť začala tonúť. Potom sa naklonila na pravý bok a o štvrt hodiny utonula. Veliteľ všetkých matrózov zavolať na ich strážne miesto, aby mohli opustiť loď. Niekoľko východov otvorili. Mužstvo chyť sa na strážne miesta a pokúsilo sa spustiť člny. Jedon čln na prostriedku sa pukol a v ňom sediaci padli do vody. Keď mužstvo bolo na svojich strážnych miestach, prišiel Kitchener s jedným námorníckym dôstojníkom, ktorý zakričal :

— Miesto Kitchenerovi !

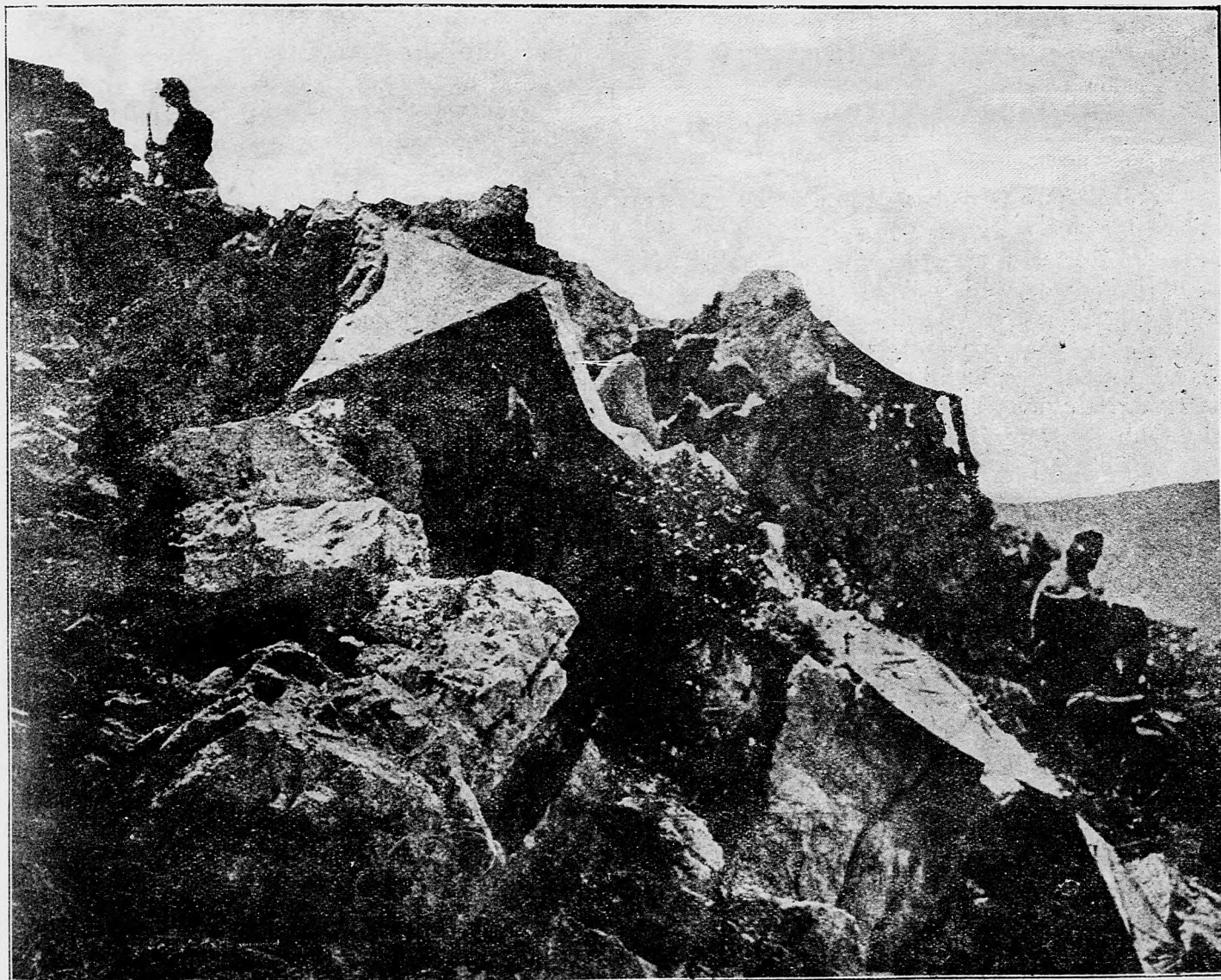
Kitchener potom šiel na zadnú palubu a pozdejšie videli štyroch štábnych dôstojníkov cez zadnú palubu ľavou stranou lode ísť do zadnej časte lode. Veliteľ zavolať Kitchenera napred na môstok, kde veliteľov čln pustili na vodu. Počuli i to, keď veliteľ vyzval Kitchenera, aby vstúpil do člna. Ale či sa Kitchener dostal do člna a čo sa stalo s člnom, to už nikto nevedel povedať. Nikto nevidel ani to, že by z člnov čo len jedon bol odplával od lode. Zpráva admirality ďalej hovorí, že sa asi 150—200 mužov na plávajúch doskách oslobodilo z lode, ale sa jedon za druhým sklzl s dosák, alebo zahynuli vtedy, keď sa chceli dostať na skalnatý breh.

Druhí zomreli vtedy, keď už boli na brehu. Admirál Jellicoe na konci zprávy vyslovuje žiaľ flotty nad smrťou Kitchenera.

Bitka na Baltickom mori.

Petrohrad, 17. júna. (Úradná zpráva.) V noci s 13. na 14. júna naše torpedové lode na Baltickom mori napadly nepriateľské parníky, ktoré plávaly pod vojenským zaokrytím. V bitke potopili sme dva pomocné križiaky, ktorých mužstvo sme zajali. My sme neutrpeli ani ztraty ani škody. Počas bitky nepriateľské lode zvrty sa v smere švédskych vôd, tak že sme ich nemohli prenasledovať.

Berlinská Wolffova agencia poznamenáva : Z príslušného miesta dozvedáme sa, že ruská zpráva obsahuje obvyklé ruské prehánanie. Ani jedna jediná nemecká torpedová loď alebo iná válečná loď odhliadnuc od pomocnej lode «Hermann», o ktorej sme už podali zprávu, ďalej ani jedna jediná obchodná loď nebola ztratená. Z pomocnej lode «Hermann» zachránených ľudí vzaly naše vlastné lode.

Naši vojaci na Doberdovskej planine.

Utonuté parníky.

Londýn, 19. júna. Anglický 3922-túnový parník «Gafsa» potopili.

Marseille, 19. júna. Malý anglický parník «Sardinia» utonul. Dvadsať matrózov zachránili.

Londýn, 19. júna. Agencia Lloyd oznamuje, že španielsky parník «Mandibil» utonul. Mužstvo zachránili.

Podrobnosti o potopení talianskeho parníka «Principe Alberto».

Lugano, 20. júna. O potopení talianskeho parníka «Principe Alberto» zachránení cestovatelia parníka oznamujú :

Parník dňa 8. júna idúc z Valony s parníkmi «Re Umberto», «Stampalia» a «Jonio», ktoré všetky viezly vojsko a boli sprevádzané torpedoborcami, od prístavu na 15 míľ stretol sa s dvoma nepriateľskými podmorskými loďami. Torpedoborce napadli nepriateľské podmorské lode a odohňaly ich. Ale jednej podmorskej lodi prv podarilo sa trafiť parník «Principe Alberto», ktorý o niekoľko minút utonul. Jedon križiak pospiechal na pomoc a aj torpedoborce usilovali sa ratovať vojsko na lodi, ale prevažná časť vojska, tak sa zdá, zahynula.

Vojna v povetří.

Bombardované talianske posície.

Úradná zpráva veliteľstva válečného loďstva vydaná 16. júna.

Jeden roj našich námorných lietadiel v noci s 15. na 16. júna osady nádražia v Portogruare—Latisane, druhý roj nádražia v Mitta di Livenza a tamojšie vojenské osady, tretí roj posície nepriateľa pri Monfalcone, San Cansianne, Pierisi a Bestrigne **výsledne bombardoval**. Na nádražiach a v posíciach spozorovali sme viac volltrefferov a veľké ohne. Všetky lietadlá napriek prudkej palbe nepriateľa neurazené sa vrátili.

Veliteľstvo flotty.

Útok Nemečov v rigskom zálive.

Berlin, 21. júna. Wolffova kancelária oznamuje :

Dňa 19. júna jedon náš námornícky lietací stroj v rigskom zálive pri Arensburgu bombami napadol dva ruské torpedoborce a jedon z nich trafil do plna.

Náčelník admirálskeho štábu.

Bratia Katolíci ! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Krestan». «Krestan» už cez XXIII. triadvadsať rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčený krestan číta a predpláca len «Krestana».

Černovice.

Vo svätodušný pondelok zavčas rana vyvesené boli v Černoviciach plakáty, ktoré upozornily obecnosť, že Rusi začnú bombardovať Černovice. Ďalší osud tohoto mesta bolo už vtedy predvídať. O týždeň neskôr padlo mesto zas do ruských rúk. Za týždeň bránili naši hrdinovia mesto proti ohromnej presile nepriateľa a za tento čas bolo mesto vyprázdnené. Obyvatelstvo a úrady odsťahovali sa do vzdialenejších miest a obci a do prázdneho mesta vtiahli Rusi. Teraz už po tretí raz. Lebo od počiatku svetovej vojny Rusi už trikrát obsadili mesto Černovice.

Jedným z cieľov začiatkom mesiaca júna započatej ruskej offensivy bolo zaujatie mesta Černovic. Rusi veľkú váhu kládli na dobitie Černovic nielen preto, aby zaujali kúsok územia v Bukovine, lež rátali na utíšenie rozčulenej ruskej verejnej mienky, keď zvestujú zaujatie hlavného mesta Bukoviny. Preto sa vrhlo ruské vojsko ohromnou silou na tento front. Nech to stojí bárskoľké obete ; toto bolo vydané heslo. A Rusi ozaj priniesli ohromné obete, aby naše opevnené posície pred Černovicami a potom mesto Černovice zaujať mohli.

Za dlhé mesiace chystali sa Rusi ku offensíve, ktorú začiatkom mesiaca júna započali. Za frontom shromaždili veľké rezervy a nahromadili veľké množstvo streliva. Ohromná ruská presila musela poklútiť tu i tam náš front. Takýto účinok pozorovali sme už viackrát od počiatku svetovej vojny. Bojujúce vojská mnohokrát menili fronty, ale konečne predsa spojenci zostali pánmi na bojišti. Takto to bolo v Haliči, v Ruskom Poľsku, v Srbsku a na francúzskom fronte. Nepriateľ vydobil si dočasne isté výhody, ale konečný výsledok bol naše víťazstvo. Tieto zkušenosti primaly zaiste nášho ministerpredsedu grófa Štefana Tiszu ku tomu, že ruskú offensívu pomenoval episodou, udalosťou, na ktorú sme prípadne rátali. Naše hlavné veliteľstvo rátalo aj na prípadné zaujatie mesta Černovic, ktoré mesto leží najbližšie ku ruskej hranici. Jakonáhle Rusi v severovýchodnej Bukovine pokročili, zrejme bolo, že mesto Černovice dlho nebude možno udržať. Naši teda vyprázdňovali mesto, aby nebolo v rúmy obrátené. Toto urobili od počiatku vojny teraz už po tretíkrát.

Súčasne s chýrom o vtiahnutí Rusov do Černovic doletely chýry zo severného frontu o víťazstvách čiat spojencov vo Volhynii. V prvé dni offensivy zpät vtiskli Rusi náš front smerom ku Vladimir-Wolinskému tak, že náš front tvorí tu trojhran. Ale na najviac vyčnievajúcej čiastke frontu začali naši zdarne útočiť a dľa najnovších správ podarilo sa našim nielen ruské vojsko zastaviť, lež aj v okolí obce Lokačy Rusov zpät potisknúť. V tom istom čase nemecké čaty zdarne operovali v okolí obcí Sokul a Kolki, odrazily útoky Rusov a značný počet zajatých bol dôkazom víťazstva. Tieto udalosti na bojišti naplňujú nás novými náde-

jami, že sa na bojišti pomery čoskoro zas zmenia. A Rusi nebudú sa dlho tešiť úspechom, ktoré zaujatím Černovic docielili.

Rusi forsirovali zaujatie hlavného mesta Bukoviny nie natoľko zo strategických lež, viac z politických príčin. Podobne to bolo aj so zaujatím hlavného mesta Haliče, Lembergu. Nielen doma chceli s týmito chýrami budiť náladu, lež vplývať chceli na Poliakov a na Rusinov, ktorí vernými zostali ku monarchii. A vplývať chceli aj na rumunskú verejnú mienku, ktorú podkopná práca ruských agitátorov nebola vstave pre Rusov prajne zmeniť. Naše hlavné veliteľstvo dalo v patričnom čase vyprázdiť Lemberg, jako dalo teraz už po tretikrát vyprázdiť Černovice. Naši hrdinovia zpät zaujali Lemberg, dvakrát zpät zaujali Černovice a úfame, že čoskoro zpät zaujmú Černovice aj po tretikrát.

Od počiatku vojny prežili sme mnoho všeličoho, niektoré udalosti zroňujúce účinkovali na verejnú mienku; ale vždy sme verili v prajný obrat a nesklamali sme sa v našich nádejach. Tejto pevnej nádeje nevzdávame sa ani teraz. Niet ku tomu vážnej príčiny.

«Kreštan» na bojišti.

Ján Kovalčík zo spišského Richvaldu, pešiak 67. spoločného pluku, 2. júna píše svojmu duchovnému z ruskej Wolhynie: Ctený Otče Duchovny prosím ich nech ráčia prijať odomňa tých niekoľko slov mojho písania a pozdravovania z ruského bojišta. Po prvé ich krásne a srdečne pozdravujem a za ich úsluhu im krásne ďakujem, za to ich písanie a za tie noviny: toho nášeho oblúbeného «Kreštan» a. Tak som veľmi potešený z tých novín, i tí druhí naši Magurčania sa ma spytujú: či som už dostal zase tie noviny «Kreštan», lebo ich veľmi radi čítavajú. Ja keď ich prečítam, hneď dám druhému prečítať. 30. mája som zase dostal od nich 20. a 21. číslo nášho oblúbeného «Kreštan»-a, tak im krásne a srdečne ďakujem. 18. mája na ľavo od Počajova proboval nepriateľ prelomiť náš front, s veľkou silou a mocou išiel na nás tak, že šesť švarmliní postavil proti nám, ale sa mu nepošastilo, lebo sme ho nazad odbili. Prosím mi i naďalej poslať tie noviny.

Ján Kostka zo spišských Malašoviec, vojak 67. pešieho pluku, z toho istého bojišta 2. júna píše richvaldskému farárovi: Ctený pán farár richvaldskej obce, prosím ich nech ráčia prijať odomňa týchto pár slov mojho pozdravenia. Je nás tu pri 67. pešom pluku veľa Magurčanov, len že sme roztratení po kompániach. Pri 4. kompánii som ja, z Kacvína Martin Soja, z Tripša Wadovskí, z Jurgova tiež jeden, z Richvaldu Ján Kovalčík. Od toho ich farníka vždycky dostávam ku prečítaniu noviny «Kreštan». Veľmi som im povďačný za tú ich neunavnosť. Pozdravujem nášeho pána farára Michala Majerčáka.

Richvaldský mládenec Ján Bača, obecný vojak 58.

pešieho pluku, 17. mája píše svojmu duchovnému z ruského bojišta: Píšeme im Velkomožný pán farár, že sme chvála Pánu Bohu do toho času zdraví všetci chlapi, čo sme tu z Richvaldu. S Irhom sme dovedna pri siedmej kompánii a Palubjak je pri 5. kompánii a Čenšček je pri mašingeveroch, to sa s ním teraz ne-
možeme zísť a Michal Manjak prišiel tiež ku regimentu, to sme ho videli, ale sme málo s ním rozprávali, bo sme nemali času. A píšem im, tie noviny «Kreštan» som dostal, čo mi poslali, to sme tu všetci vojaci čítali a bars sme im radi boli, bo sme mali čo čítať. A teraz pozdravujem všetkých Richvaldčanov.

Hafčanský gazda Jozef Gancarčík, obecný vojak pri vrchových kanónoch, 23. mája z talianskeho bojišta píše svojmu duchovnému do Richvaldu: 20. mája dostal som dvoje noviny, čo mi poslali, i čítali sme ich nielen ja, ale i druhí. Tak im bars krásne ďakujem, Pán Boh zaplať. — 3. júna píše: Tieto dve kartoky, čo mi písali, som dostal i všetko vyrozumel. Čas tu trime šumný, dažď prechodí často, už aj vo vrchoch hynie sňah, voda Dráva ide mocno. Dofal stojíme dobre oproti nepriateľovi Talianovi. Pozdravujem všetkých farníkov a zostávam ich verný farník až do smrti.

Richvaldský mládenec Jozef Gonsorčík, obecný vojak III/31. uhorského landšturmistského bataillonu, 6. júna z talianskeho bojišta píše svojmu duchovnému: Ja sa ku ním duchovný otče obraciam a píšem im: ich kartoku som dostal. Bars som sa potešil, že mi posielajú novinky, bo mám čo čítať v tom ďalekom svete. Aj bars som sa potešil, že som dostal kamaráta z nášeho valalu Čukoščiného syna. S Bohom ostanú. Nech vám Pán Boh bude na pomoci.

Richvaldský gazda Ján Piknoš, ktorý slúži teraz pri sappóroch, v svojej 1. júna datovanej karotke z haličského bojišta medzi iným píše svojmu duchovnému: Oznamujem im, že som zase dostal «Kreštan» a od nich tu ku sappórom. Bars krásne ďakujem. Som sa potešil; len nech mi posielajú aj naďalej «Kreštan»-a, nech budú tak dobrý a láskavý. Vinšujem im šťastlivé turičné sviatky a pozdravujem všetkých Richvaldčanov na veľa tisíckrát razy.

Speňaženie vlny.

Do pozornosti ovčiarom.

V smysle nariadenia vlády tohoročnú úrodu vlny všetkých dorábateľov prevezme nedávno utvorené «Stredište vlny», práve preto dorábateľia behom 14 dní po strihaní povinní sú tohoročne strihanú vlnu lebo bezprostredne, lebo cestou poverenca pri «Stredišti vlny» oznámiť, kde vlnu dľa zaslanej vzorky klasifikujú a kvalifikujú a ustália cenu zamenenia tejže.

Úrodu vlny menších dorábateľov do 500 klg-ov môžu aj vidiecki malí obchodníci za vyjednanú cenu kúpiť, ale povinní sú takto kúpenú vlnu pre zamenenie «Stredištu vlny» odovzdať.

Dla tohoto tedy ani kupec nemôže dať viac za vlnu, len koľko on od «Stredišťa vlny» dostane, lež, **ponevác** na vlnu zarobíť chce, radšej menej. Preto lepšie obíde ten gazda, ktorý svoju vlnu cestou poverenca rovno «Stredišťa vlny» bude odporúčať na kúpu.

«Družstvo Kresťanských Spolkov» jako poverence vlny v záujme gazdovského obecnstva s týmto odporúča sa do pozornosti gazdov a na toto vzťahujúce sa všetko vysvetlenie za darmo dá, tak tiež i všetku prácu okolo oznámenia a speňaženia vlny bezplatne vykoná.

Kto tedy svoju úrodu vlny v najlepšej cene si chce speňažiť, ten nech sa s dôverou obráti ku «Družstvu Kresťanských Spolkov» (Keresztény Szövetkezetek Központja, Budapest, Bakáts-tér 1 szám), ktoré pri vybavení obchodu presne, svedomite a verne záujmu gazdu, zastupovať ho bude.

Práca pri včelách.

Každý priemyselník, obchodník, gazda alebo úradník má príležitosť v svojom pôsobení a v svojom remesle od iných sa poučiť a v tom sa aj zdokonáľiť, jedine včelár zriedkakedy má príležitosti poučiť sa včelárstvu základne od iných. Ba takmer býva koro vždy odkázaný len sám na seba. Aby takto vo svojej osamelosti stať sa mohol osožným sám sebe, musí sa poučiť z kníh a časopisov.

Prvá podmienka zdarného včelárenia, ku ktorej musí začiatočník privykať, je, aby vedel pokojne a ticho zachádzať so včelami. Je to nevyhnutne potrebné, lebo keď by včelár pri svojej práci v úli mal sa oháňať a rukami sa proti včelám brániť hneď, ako ho včela napadne, tak by nič nedocielil, ba by musel aj hneď od včiel utiecť.

Kto sa chce včelárstvu skôr priučiť a zviať si zvyk, ako si má počínať, nech i za ten čas pokým nedrží včely, zajde dakedy do susedného včelína, aby si jedno-druhé osvojil a sa obznámil so včelami. Ale nie je dost na tom, keď človek len pozerá, ako sa susedný včelár okolo včiel obracia, ale mu treba pri tom aj niečo pomáhať a takto si nadobudnúť známosti a obratnosti okolo opatrovania včiel, lebo veru čo by človek koľko knížiek a časopisov prečítal a všetko čo by snád z pamäti vedel odrecitovať a neoprobovať by to skutočne prácou svojich rúk aj urobiť — to je ešte nie dostatočné ku včeláreniu, to by bola len «teoria». Kto ale toto všetko aj probuje, vstave je sám roje osadiť, alebo úľ rozobrať, čo je zbytočné odstrániť, a čo je potrebné to dodať a vôbec všetky včelárske práce sám vykonávať, ten má už aj prax včelársku. Takto teda teoria a prax, alebo po našský «teoria v praxi», to sú hlavné podmienky zdarného včelárenia. Čím viac obratnosti, smelosti a zručnosti si osvojíme, tým lepšie sa nám bude včelárstvo dariť a tým menej žihadla si utrháme.

Keď nechce včelár z počiatku s opuchnutou tvárou sa ukazovať, hlavne ale jestli chce pokojne a rýchle

pracovať, potrebné je chrániť si tvár a to ľahkou včelárskou kuklou (sytko na tvár). Ruky včelárovi majú byť ale vždy holé, nie naokrúcané, bárs by sme zprvu i poštípaní boli. Však pozdejšie ide práca o veľa ľahšie a opatrnejšie, a keď tu i tu včela uštipne, telo naše na ten včelný jed navykne.

Do úľa dlhú chvíľu dýchať a v upotrenom stave ku včelám ísť sa na žiaden pád neodporúča. Pri otváraní úľa hľadme čo možno ticho sa držať, tak aby to včely ani nespozorovály, dvierka ticho sňať, taktiež i oblôček a 2—3 razy dymu z fajky pustiť do úľa je dostatočné, bo veľa dymu bárs i včelám neškodí, ale podráždi ich, následkom čoho sa pobúria a hádžu sa nám do tvári.

Pri vyberaní plášťov alebo trámok z úľa dajme pozor, aby sme včely nerozmačkali a v úli prílišne nehrmotili, preto často počujeme, že sa včelár nesmie hnevať a zlorečiť. Jeho jedinou zbraňou má byť len fajka a dym.

Niet v našej milej vlasti snád jednej obce, v ktorej by sa nedaly včely s prospechom chovať a opatrovať. «Mnoho včiel, mnoho úžitku», hovorí naše príslovie, ale tomu musíme rozumeť tak: «Mnoho včiel v jednom úle a mnoho silných úlov vo včeline, prináša dobrému včelárovi hojný úžitok».

Začiatočníci dajú sa často zviest a rozmnožujú svoj včelín ako len môžu, každý nepatrný slabý roj je im vítaný, ale následky takého počínania sú smutné. Namiesto silných, zdravých rojov, zazimujú slabé a nemajú obyčajne zase nič. Preto chráňme sa zazimovať slabé čelade a bude sa nám včelárstvo dariť a hojne odplácať.

Tela v prvom pol roku po odstavení.

Cieľom zdarného vychovania teľaťa treba vedieť, že v treťom mesiaci, keď je teľa najlepšie odstaviť od matky, jeho vyvinovanie sa je takmer také rýchle, jako bolo vtedy, keď sme teľa ešte pod kravu púšťali. Teľa v takomto veku rastie do výšky, do dĺžky, ba aj do hĺbky a do šírky. Jestli mu v takýto čas pomerne ku tomuto vývinu nedáme zodpovednú živnosť, teľa síce bude rásť, ale nebude priberať na seba. Z takýchto teliec bude potom taký statok, ktorý na nič nenie súci.

Jestli teľa v lete odlúčime od matky, vtedy je najlepšie, keď sa teľa dostane na pašu. Jestli je paša dobrá, odlúčenému teľaťu za niekoľko týždňov každé rano dajme trochu obroku. Jestli je paša slabá, nahradme ju teľaťu rano senom a večer obrom a síce toľkým, od koľkého teľa budé v dobrom mäse, ale aby nebolo tučné. Na pastvine sa dobre vyvinujú čiastky tela mladého teľaťa. Rozširujú sa mu pľúca, kolobeh krvi stáva sa rýchlejšim, teľa dostáva dobrý apetít, svaly a celá konštrukcia tela sa mu posilňuje, slovom na pastvine sa vyvinie v také zdravé zviera, na ktoré — ako sa hovorí — radosť je len pozreť.

Gazda, ktorý teľa nemôže vyháňať na pašu, aj

cez leto musí ho chovať na maštali, a síce obrokom a senom, alebo obrokom a zeleným krmom. Aj takto možno dobré teľa vychovať, lenže treba vedieť, že jestli teľa chováme zeleným krmom, tento zelený krm môže byť len mladá ďatelina alebo lucerna a aj to len v dopoly uvädnutom stave. V iných zelených krmivách niet toľko záživnej látky, koľko teľa v tomto veku ku svojmu vývinu potrebuje. Teľa v takomto veku treba denne štyrikrát, ale najmenej trikrát nakrmiť a treba mu aj soliť. Jestli teľa v zime odstavíme od kravy, odlúčenému teľatu počnúc od 3. mesiaca do pol roka jeho života treba dávať obrok a dobré seno. Dobře vychováme teľa aj tak, keď mu po odstavení dávame denne 3—4 kilogr. potľčeného ovsu alebo jačmenný šrot, prípadne toľko ovsu a otrub, alebo miešainy jačmeňa a otrub a teľko sena, koľko mu dobre padne. Teľa červeno-strakatej fajty sa vtedy vyvíja dobre, keď mu ku obroku dáme denne aj ½ kgr. na drobno pomrvených pagáčov z ľanového semiačka, alebo pagáče z tekvičného alebo slnečnicového semiačka. Jestli však gazda odstavenému teľatu denne môže dať 4—5 litrov sobraného mlieka, vtedy pagáče môžu vystať, ba môže mu dávať aj menej sena.

Že čím má chovať gazda odlúčené teľa, či senom a trochu ovsom, alebo viac ovsom a senom, prípadne viac ovsom, pagáčami a senom, to vždy závisí od toho, že či teľa pochádza od výdatných rodičov alebo nie. Teľce nevýdatných rodičov vychovajme čím najlacnejšie, škoda je pre ne drahého krmu, pretože z lepšie krmných teliec nevýdatných rodičov môžu byť síce silnejšie voly a súcejšie kusy na vytučenie, ale dobré dojujice nikdy nebudú z nich.

Odpravdivým krmivom odstaveného teľata je ovos a seno. Dávky obroku v prvom polroku teľata netreba dvíhať, ale zo sena aspoň každý mesiac viac mu treba dávať, pretože sa teľa čím diaľ tým ťažším stáva a väčšie telo viac krmu potrebuje. Dávku sena o toľko treba zväčšovať mesačne, o koľko ono viac chutne zožerie.

V prvom polroku teľatu netreba dávať ani repy, ani slamy, lebo bez týchto krmív iste lepšie teľa vychováme.

CHYRNÍK.

Pápež Černohorcom. Svätý otec Pápež Benedikt XV. antivárskemu arcibiskupovi Dobrecicovi poslal desaťtisíc korún k spomoženiu utisnutých Černohorcov.

Z biskupstva spišského. Jeho excellencia, osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy v svojom ostatnom obežnom liste oznamuje, že týždenník Družstva Srdca Ježišovho, ktorý deteraz vychodil pod názvom «Szív» len v maďarskej reči, najbližšie vychodil bude pod názvom «Srdce» aj v slovenskej reči. Osvietený pán biskup tento časopis, ktorý zdarnú prácu koná v rozširovaní úcty Srdca Ježišovho a tak v posilnení a rozmnožovaní náboženského citu, odporúča svojim

kňazom a veriacim; na celý rok bude stáť 3 koruny 50 halierov. Potom nariaďuje, aby v siedmu nedeľu po Svätom Duchu, t. j. 30. júla vo všetkých kostoloch diecése zariadily sa zbierky na ciele spolku uhorského Červeného Kríža. — Osvietený pán biskup pomocný dr. Martin Kheberich v nedeľu turičnú v Kapituli udeľoval sviatosť birmovania. Z každej strany stolice sa síšli nábožní veriaci. Počet birmovancov obnášal 1606. V utorok turičný osvietený pán biskup pomocný za kňaza spišskej diecése vysvätil Jozefa Tomanóczyho, ktorý v budapeštianskom ústrednom semeništi skončil bohoslovecké štúdiá.

Na čo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Osvietený pán biskup sombathelský gróf Ján Mikes na obec Máriafalva obetoval 2000 korún. Osv. pán biskup satmársky dr. Tibor Boromisza ungvárskemu ústavu hluchonemých daroval 500 korún. Endrődsky kaplán Baltazar Hoszpodár na hornoviediecku akciu dal 1000 korún.

Záležitosť podolinského hlavného gymnásia. Kézmarský spoločenský týždenník «Karpathen Post» v posiedných svojich dvoch číslach vystupuje proti tomu, aby v Popráde otvorené bolo gymnásium. Dokazuje, že pomery sú v Popráde vlastne neprajnejšie, ako v Podolinci, kým je Podolinec so svojim terajším gymnásiumom duševným centrumom dvoch okresov, počítujúcich 34.000 duší, môže sa v Popráde do ohľadu vziať len okres spišskosobotský so svojimi 18.000 obyvateľmi. V Popráde bolo by iba na to dobré gymnásium, aby nezdravú konkurenciu robilo v blízkom súseďstve jestvujúcim štyrom hlavným gymnásiam.

Dar Červenému Krížu. Husársky kapitán gróf Ferdinand Zichy na vznešené ciele spolku uhorského Červeného Kríža daroval 4000 korún.

Válečná požička. Ján Kominyák, obecný rychtár v Abrahámovciach vo Spiši, na štvrtú uhorskú válečnú požičku značil 28.000 korún, na všetky štyri požičky dovedna značil 70.000 korún.

Smrť Ondrej Janeckó, ktorý bol okresným notárom v Spišskom Podhradí, vo Velbachoch a posledne v Markušovciach, po dlhšej nemoci a pobožnom prijatí sv. sviatostí, 8. júna zomrel v 44. roku života svojho. Pochovali ho v Spišskom Podhradí. Zosnulý, v ktorom kézmarský farár Ján Janeckó ztratil svojho staršieho brata, zanechal päť sirôt. — V Podolinci 9. júna zomrela po ťažkom trápení a pobožnom prijatí sv. sviatostí vdova po Vendelínovi Fáykiss r. Emilia Kormányi v 69. roku života svojho. — V Krompachoch zomrel cestovný komisár Jozef Élias v 48. roku života svojho.

Z ruského zajatia. Kézmarský advokát, rezervný nadporučík dr. Béla Weisz píše, že je ešte vždy v meste Tschita. Tri ostatné riadky vymazala cenzúra. — Spišskorichvaldský mládenec Štefan Michna, pešiak 10. spoločného pluku, v svojej 15. mája písanej a 13. júna došlej karotke z Orenburgu píše svojmu duchovnému, že je tam už od jasene; prosí ho, aby mu písal, čo nového doma; pozdravuje všetkých známych.

Administratívny výbor spišskej stolice 13. júna vydržoval svoje mesačné zasadnutie. Financdirekcia oznámila, že v mesiaci máji mal árár v spišskej stolici zo štátnej dane a rozličných poplatkov príjmu 945 547 kor., teda o 323.911 kor. viac, ako v tom istom čase minulého roku. Reštancie obnašajú 830.094 korún. Z pálenie je v obehu 42, z pivovarov len 4. Dve cukrovosyrupové fabriky účinkujú, kým raffineria na petrolej nepracuje. Stoličný hlavný lekár oznámil, že verejný zdravotnícky stav v minulom mesiaci bol veľmi prajný. Počet mrtvých pádov bol menší, ako obyčajne. Stoličný hlavný zverolekár podal zprávu, že zdravotnícky stav lichvy v máji stal sa u ošipaných neprajnejším, ako bol v apríli následkom vystúpenia svinských chorôb. Sviský dúl vystúpil v Jablonove a ruža v Podhradí. U koní zlepšil sa stav zdravotnícky a u rožného statku a oviec vôbec nebolo nákazlivej choroby. Lichvačí obchod bol čulý a bez prekážky. Kráľ. gazdovský dozoreca udal v svojej zpráve, že na území stolice obrobili takrečeno všetky role. Jasenná pšenica a raž sľubujú teraz lepšiu úrodu ako strednú. Jačmeň následkom zimného dážda a chladného počasia miestami zaostal. Zemiaky všade dobre zišly. Na lúkach je výhľad na hojné seno.

Hrdinskou smrťou zomrelý táborský kňaz. Z bojišta došiel chýr, že uh. kráľ. táborský duchovný Rehor Dizmacsek, ktorý bol pridelený k 24. honvédskemu pešiemu pluku, počas jednej najposlednejšej bitky na obväzovacom mieste, kým konal svoju svätú povinnosť, padol trafený strelbou do hlavy.

Hrdinská smrť jedného grófa. Husársky poručík gróf Julius Eszterházy, ktorý sa na počiatku vojny dobrovoľne hlásil k vojenskej službe, v terajších severných bojoch ranený bol ruským šrapnellom a v nemocnici v Černovicích zomrel v 48. roku života svojho. Nebohý hrdina bol synom bývalého prešporského nadžupana, grófa Štefana Eszterházyho. Minulej zimy bol už tiež ranený od šrapnellovej triesky.

Osem bratov na bojišti. 61-ročný čongrádsky gazda Rehor Oláh osem synov má na bojišti, z ktorých doteraz len najmladší bol ranený na ruke, ale už vy-zdravel.

Vojenské vyznačenie. Jeho veličenstvo kráľ na uznanie hrdinského chovania sa pred nepriateľom Štefanovi Kolozsvárymu, rezervnému zástavníkovi 9. honvédskeho pluku, udelil medailu hrdinskosti I. triedy.

Žalúdok Levoče. V máji r. 1909. zabili v Levoči 80 kusov rožného statku, 150 teliat a 153 ošipaných; tohoročného mája ale strovili len 38 kusov rožného statku, 73 teliat a 53 ošipaných.

Z talianskeho bojišta. Kézmarský rodák, zástavník Oskar Zuber píše svojim rodičom, že jeho bataillon zajal 470 Talianov, medzi nimi 13 dôstojníkov a jedného majóra a ukristil štyri kanóny.

V levočskej vojenskej nemocnici prítomne opatrujú 900 nemocných hrdinov; behom posledných dvoch týždňov zomrelo tam 25 vojakov na suchotiny, ktoré si nadobudli na bojišti.

Smrť. Levočský policajný strážmajster Ján Novotny zomrel v tamjšej nemocnici v 49. roku života svojho. Nebohý za 25 rokov stál v službe u mestskej polície. — Zo Skalice píše: Štefan Kropácsy po 39-ročnom učiteľskom účinkovaní 11. júna zomrel v 57. roku života svojho.

Vyznačení dôstojníci. Jeho veličenstvo kráľ dovolil, aby Henrik Lacchini, kapitán 67. pešieho pluku, prijal a nosil od nemeckého cisára darovaný mu železný kríž druhej triedy. Štefan Dreischok, poručík 9. honvédskeho pešieho pluku, dostal Signum Laudis. Reservný poručík Inrich Teschler, syn spišskonovesského lekára, vyznačený bol s medailou Signum Laudis.

Záležitosť podolinského gymnásia Piaristov. Budapešti Tudósító oznamuje: Deputácia miest, Kézmárku Iglova, Levoče a Podolinea pod vedením krajských ablegátov Antona Beszkida, Aladára Burgyána, grófa Gustava Csákyho, Kolomana Münnicha bola u ministra náboženstva a výčby a prosila ho, aby nedovolil uskutočnenie toho plánu, dľa ktorého podolinské gymnásium Piaristov preložíť chcú do Poprádu, lebo táto škola koná v Podolinci missiu. Minister Jankovich sľúbil v svojej odpovedi, že odovzdané memorandum preštuduje s najväčšou blahosklonnosťou a vynesie svoje uzavretie zodpovedne záujmom štátu.

Spolok uhorského Červeného Kríža za válečným pejištom udržuje 1227 zdravotníckych útstavov s 93.422 postelami a doteraz opatroval 447.548 ranených vojakov. Zariadil 3 stále nemocničné vlaky, 6 pomocných vlakov, na válečné dejište poslal 165 vozov k vozeriu ranených 23 nákladných vozov, 300 nosidiel. Novšie utvoril viac táborských nemocníc, táborské kaplice atd. Tieto ustanavizne potrebujú veľmi veľké obnosy a preto na vznešené ciele Červeného Kríža oferujeme čím hojnejšie milodary!

Učitelia v obrane vlasti. Z uhorských učiteľov koná teraz vojenskú službu 9178. Doteraz padlo 293 učiteľov a veľmi mnoho je zmiznutých, o značnej čiastke ktorých zaiste vysvitne, že tiež zomreli hrdinskou smrťou.

Chytili dvoch nebezpečných tulákov. Istý mladý tulák zo spišských Kubachov, ktorý okrem vlastného mena užíval aj mená: Ján Müller, Bednár, Bednarik, Csuha, Hera, spojil sa s 21-ročným tulákom Jánom Glarkóeim z Majerek a behom krátkeho času spáchali vlámání a krádeže v Kézmárku, v Spiš. Belej, v Podolinci, v Spišskej Sobote, v Popráde, v Kubachoch, v Spišskej Novej Vsi a okolo Spišského Podhradia. Kézmarskí žandári v tieto dni chytili vinníkov. Doteraz dokázalo sa 30 zlodejství na mladých tulákov, ktorí sa priznali žandárom, že sa chceli stať zákerníkmi a len to ich prekazilo v prevedení tohoto úmyslu, že ku revolverom si nemohli nadobudnúť patróny. — V spišských Ilašovciach istý 11-ročný chlapec, na nahovárání svojej zlostnej matky, vlámal sa do 10 domov a ukradol mnoho potravín, peňazí a šatstva. Bezbožnú matku zatkli a chlapca oddali súdu maloletých.

Cabrinovičova robotnícka knižka. Srbské vrchnosti po sarajevskom útoku urobily všetko možné, aby smyly so seba to podozrenie, že sa útok stal s ich vedomím a privolením. Prevedené vyšetrovanie a tiež i pozdejšie nálezy jasne poukazujú na to, že útok predsa pripravilo uradné Srbsko. Minule sa opäť vyskytol jeden dôkaz, ktorý potvrdzuje toto predpokladanie. Z Belehradu totiž oznamujú, že cugsfirer Imhof v tamojšej kývalej štátnej knižnici našiel robotnícku knižku útočníka Cambrinoviča, v knižke stojí, že Cambrinovič v septembri roku 1918. vstúpil do práce srbskej štátnej knižničiarne, ale to, žeby Cabrinovič bol vystúpil z tejto práce, v knižke není napísané. Táto okolnosť robí pravdepodobným predpokladanie, že Cabrinovič ku svojej ceste do Sarajeva od štátnej tlačiarne dostal urlaub.

Z ruského zajatia. Do Spišskej Novej Vsi došla od Štefana Schramkó z Orenburgu 24. mája datovaná karotka, ktorú okrem neho podpísali: Karol Pewny a Imrich Wawra. Píše, že s ním sú tam aj bývali novovesskí žiaci Ottó Czikkann a Lakatos.

Spišskotomašovský okresný notár Ondrej Garzik ide do pensie. Je on jedným z najzaslúžilejších notárov, o ktorom každý len uznalivo hovorí. Novovesský slúžnovský okres veľa v ňom ztratí.

V talianskom zajatí. 21-ročný Ondrej Boros, pešák 9. honvédskeho pluku, rodák z Levoče, dostal sa do talianskeho válečného zajatia a internovaný je v meste Maddaloni.

Päť synov má na vojne. 70-ročný Jozef Dluhoš, želiar vo Farkašovciach vo Spiši, mal 5 synov a všetci piati narukovali k obrane vlasti, jeden z nich hrdinskou smrťou zomrel v leberskej veľkej bitke.

Vyznačení košickí honvédi. Ján Stibrik, kaprál, Jozef Pusch, Adam Jurik, Ondrej Kiss, Ondrej Lessó, Ján Durni, pešiáci 9. honvédskeho pluku, vyznačení boli bronzovou medailou hrdinskosti.

Kamenec v Abaujsku. Z Košíc oznamujú, že 14. júna predpoludním na niektorých miestach stolice padol hrozny ľadovec, ktorý zniročil celú úrodu. Úplne zniročil chotáre obcí Abaujvár, Alsó-Kéked, Felső-Kéked, Kenyhec a Felkabánya.

Cyklon spustošil jednu obec. Obec Csehberék v novohradskej stolici 10. júna skoro celkom spustošil víchor. Cyklon strhol strechu železničného nádražia, prevrhol viac železničných vozňov, 12 domov sa srútilo a aj ostatné domy Cyklon tak porúchal, že zo 178 domov len 18 ostalo celých. Strecha školy sa prelomila a z kostola ostala len veža. Víchor trval za päť minút a zapríčinil veľkú škodu. V ľudskom živote sa na šťastie nestalo škody.

Počet voličov spišskej stolice na rok 1917. V novovesskom volebnom okrese je 3077, v levočskom 3020, v gelnickom 3085, v kézmarskom 3506, v starolubovenskom 3039, v sobotskom 3197; spolu 18.924.

V Podolinci 10. júna za mestského rychtára jednohlasne vyvolili Jána Babitsa, pensionovaného kontrolóra štátnych železníc.

Mrtví a ranení.

Zkráteniny: pp. = spoločný peší pluk; hp. = honvédsky peší pluk; jb. = jágerský bataillon; komp. = kompánia; náhr. komp. = náhradná kompánia; bat. = bataillon. Za menom stojace číslo označuje kompániu, v ktorej patričný slúži. Za menom stojaci † znamená, že dotyčný zomrel; písmena z. ale značí, že patričný je zajatý.

Všetci, pri ktorých niet žiadnej poznámky, sú ranení.

Berki Daniel (Torincs) 25. pp. z., Berki Desider (Rimaszombat) 25. pp. 4, Berki Franc (Vámosfalu) 25. pp. 4. maršbat. 2, Berki Rudolf (Serke) 15. pp. 4. maršbat. 1, Bernát Juraj (Gácsliget) 25. pp. 4 z., Bernat Ján (Pétermány), Gemer 25. pp. 4. maršbat. 1 z., Bernáth Jozef (Barka) 25. pp. 11, Berta Alexander (Törincs) 25. pp. 2, Berta Ladislav (Liptógergő) 25. pp. 11 z., Berta Štefan 25. pp. 10 †, Besina Ján (Bacúr) 25. pp. 2, Bial Jozef (Jánosi) 25. pp. 4. maršbat. 4 z., Dika Vavrincec (Terbeléd) 25. pp. 6, Bikes Barabáš (Feled) 25. pp. 4. maršbat. 4 †, Blachkovič Ján (Alsókorompa) 72. pp. 4 z., Blatnický Adalbert (Besztercebánya) 25. pp. 4. maršbat. 3 †, Blážík Ján (Málnapatak) 25. pp. 4. maršbat. 1 z., Bőd Ludvik (Rimasimonyi) 25. pp. 2 †, Bőd Štefan Adalbert (Feled) 25. pp. 8 †, Bódi Ladislav 25. pp. 10, Bódi Pavel 25. pp. 10 †, Bódis Matúš (Érsekvadkert) 25. pp. 4. maršbat. 1, Bodnár Jozef (Salgótarján) 25. pp. 4. maršbat. 4 z., Bodnár Jozef (Melléte) 25. pp. 7, Bodon Barabáš (Nemesradnót) 25. pp. 4. maršbat. 1 z., Bodzás Jozef (Nagybárcskány) 25. pp. 11, Bognár Andrej (Mátraszöllős) 25. pp. 4. maršbat. 4 z., Bogyó Andrej (Ajnácskő) 25. pp. 3.

Zo 72. spoločného pešieho pluku prešporského: Lukaček Ján (Nagymagasfalu) 11 z., Machovič Dominik (Dejte) 13 z., Majerník Izidor (Potvorice) 13 z., Malár Michal (Ótura) 1 z., Markó Ignác (Gerencsér, st. prešporská) 4 z., Maron Ferdinand (Selpőc) 4 z., Madas Juraj (Alsóleszété) 1. náhr. komp. zaj., Maxian Imrich (Székelyfalva) 2. náhr. komp. z., Maxian Peter (Morvaszentjános) 4 z., Mikolašovič Martin (Konyha) 4. náhr. komp. z., Nemeš Štefan (Ótura) 1 z., Nižnansky Ján (Bélaház) 4. náhr. komp. z., Novák Pavel (Százpatak) 11 z., Novota Jozef (Felsőkorompa) 3. maršk. z., Odehnal Jan (Bikszard) 1. náhr. komp. z., Omasta Franc (Cseklész) 3. náhr. komp. z.

Kakas Andrej (Szabados) 25. pp. 8, Kalicki Július (Lyicse (?) Zvolen) 25. pp. 7, Kalmár Ján (Hartyán) 25. pp. 4. maršbat. 3, Kán Dominik (Vacok) 25. pp. 4. maršbat. 3, Kanda Martin (Budaszállás) 25. pp. 4. maršbat. 4, Kapusta Ján (Martonháza) 25. pp. 4. maršbat. 3, Karász Imrich (Kiskovácsvágás) 25. pp. 7, Karmén Ján (Gácsprága) 25. pp. 10 †, Karmán Ján (Parlagos) 25. pp. 4. maršbat. 4 z., Károly Pavel 25. pp. 8, Katyi Ludvik (Óvár, Novohrad) 25. pp. 4. maršbat. 1, Kazi Jozef (Mikszátfaiva) 25. pp. 4. maršbat. 3 †, Kazinci Ján (Sámsonháza) 25. pp. 6 †, Keesó Štefan (Lévárd) 25. pp. 6, Kelemen Štefan (Ipolyvarbó) 25. pp. 4. maršbat. 1, Kemenik Andrej 25. pp. 10 †, Keszi Ján (Berzété) 25. pp. 6, Király Andrej (Gesztete)

25. pp. 4. maršbat. 1 z., Kiretok (?) Ján (Medvés, Zvolen) 25. pp. 6, Kisely Baltazar (Nagylóc) 25. pp. 7 z., Kisely Daniel (Barančok) (Vizesrét) 25. pp. 2, Kisely Imrich (Jolsva) 25. pp. 4. maršbat. 4, Kislinger Jozef (Katalinhuta) 25. pp. 7, Kladivik Ján (Kékkő) 25. pp. 4. maršbat. 4, Klamár Štefan (Dobsina) 25. pp. 4. maršbat. 4 z., Klein Ludvik (Abafalva) 25. pp. 6, Kliment Andrej (Zólyomócsa) 25. pp. 7 z., Kliment Juraj (Szinóbánya) 25. pp. 4, Kliment Ján Jozef (Lucafő) 25. pp. 4. maršbat. 4 z., Klimó Juraj (Rimaszombat) 25. pp. 12, Klepan Ján (Szelec) 71. pp. pridelený 77. pp. 5, Kmety Martin (Krivágyetva) 25. pp. 4. maršbat. 4 z., Knoll Alexander (Sámsonháza) 25. pp. 7 z., Knyaskó Andrej (Szügy) 25. pp. 4. maršbat. 3, Knyaskó Andrej (Alsósztrégova) 25. pp. 4. maršbat. 3, Kobela Andrej (Rimóc) 25. pp. 7, Kočiba Ján (Dobšina) 25. pp. 4. maršbat. 4 †, Kocsis Juraj (Dénesfalu) 25. pp. 4. maršbat. 3, Kocsis Michal (Dénes) 25. pp. 4. maršbat. 4 z., Kocka Ján (Sajóréde) 25. pp. 4 †, Kocka Jozef (Páskaháza) 25 pp 10, Kohn Hermann (Zólyom) 25. pp. 10, Kojnek Ján 25. pp. 10 †, Kokajko Ján 89. pp. 11, Kokavský Ján (Herencsény) 25. pp. 4. maršbat. 2, Kolja Ján (Zólyom) 25. pp. 4. maršbat. 1 †, Kolimár Martin (Sósliget) 25. pp. 10, Kolinec Ján (Nagysurány) 31. lp. 1 z., Kollár Andrej (Malakópercsény) 25. pp. 8, Kollár Jozef (Vernár) 25. pp. 4 †, Kolonič Adalbert 25. pp. 10, Komjač Andrej (Zólyom) 25. pp. 4. maršbat. 4 z., Kontur Ján (Óhegy) 25. pp. 3, Konya Ján (Szent-simon) 25. pp. 4. maršbat. z., Kónya Mikuláš (Szent-simon) 25. pp. 2, Kopáč Štefan (Vágvörösvár) 31. lp., ranený a zajatý, Kopitko Ján (Nagylibercse) 25. pp. 4. maršbat. 3, Korbela Ján 89. pp. 11, Korenik Emil (Csehberék) 25. pp. 8, Korenik Jozef (Csehberék) 25. pp. 8, Koreň Juraj (Csécsény) 25. pp. 3, Koričánsky Viktor (Sempte) 31. lp. 1 z., Kormika Koloman 25. pp. 7, Kőrösi Karol (Pelsőc) 25. pp. 4. maršbat. 1 z., Kósik Ján (Garampéter) 25. pp. 6 †, Košťál Ján (Besztercebánya) 25. pp. 3 †, Kosec Martin (Jeceny) 25. pp. 6, Kostelnik Andrej (Csetnek) 25. pp. 4. maršbat. 4, Kostivjar Andrej (Németi) 25. pp. 4. maršbat. 2 z.

(Pokračovanie nasleduje.)

List z bojišta.

Spišskorichvaldský gazda Michal Duda v svojej 7. júna datovanej karotke z haličského bojišta píše svojmu duchovnému: Karotku i «Kreštan»-a som dostal. Moja milá žena poslala mi dve nábožné piesne ku Panne Marii, 1. je: Maria ochrana mne od Boha daná a 2. je Tisíc krát Maria, česť, chválu vzdávam. Veľkú radosť mi urobila i mojim kamarátom, s ktorými som ja zo Zvolenska, Gemerska, Šáriša a Liptova. Hneď sme si spolu tie piesne zaspievali a potom sebe ich každý odpísal. Tu je už štvrtý deň veľká bitka. Maria pomáhaj nám všetkým!

Spisy redakcii zaslané.

Boh moja nádej. Rozjímania, modlitby a piesne pre slovenských vojakov. Na čas vojny zostavil E. K. Mimoriadny úspech, jakého Žákova válečná modlitebná knižka «*Bojem k víťazství*» nami vydaná dosiahla, primál nás k tomu, aby sme i v slovenskej reči vydali podobnú modlitebnú knižku. — Sostavenie jej previedol prof. Eduard Krajnýák, pričom obsah jej zručne prispôsobil k uhorským pomerom.

Spisok vytkol si v prvom rade za cieľ, vzbudiť vo vojakovi dôveru v Boha, odovzdanosť do svätého riadenia Božieho, nadehnúť jeho dušu, potechu vliat v jeho srdce.

Sprevádza vojaka na jeho cestách, rady dáva mu pre jeho pobyt v kasárni, na bojišti a v nemocnici. — K dojímavým rozjímaniam sa pripojujú krásne modlitby a za nimi nasleduje niekoľko známych cirkevných piesní.

Nízka cena knižocky (brožirovaný výtisk stojí 30, v polotuhej väzbe 40, v plátne viazaný 50 halierov) umožňuje jej rozpredaj vo veľkom. K dostaniu v administrácii Cyrillo-Methodejskej knižtlačiarne. Praha, II. Pštrossova ulica 200.

Človek bez novín je taký, ako vojak bez zbrane.

Vyborné šijacie stroje,

tak tiež bycikle a gramofóny vo veľmi lávnych cenách na sklade má

JOZEF HABAN

Budapest, VII., Almásy-tér 14.

Pýtojte si veľký obrázkový cenník zdarma.

Oznamy prijíma administracia

„Kreštan“

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28.

51 rokov v obchode, vyzkúmane dobrá osada na kosy.

Nikto nikdy nemal lepšej kosy, ako je naša

Bazilika zlato-kosa.

Nesľubujeme nebo a zem, každému ale, kto s dôverou obráti sa ku nám, pošleme takú trvanlivého ostria zlatú kosu, za ktorú nás požeňovať bude. Tieto kosy už od 50 rokov rozposielame najväčším páňstvom a mnoho tisíc hospodárom. Zárukou dobre stojíme za každú kosu a nesodpovedné zameníme zdarma. — Cena jednej «*Bazilika zlatej kosy*» s poštovou dobierkou:

	70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
Cena 1 kosy	2-80	2-70	2-80	2-90	3-—	3-10	3-20	3-60 kor.

Cena 1 kusa Bazilika diamantovej osielky 1-50 kor. Takej nikdy nebolo. Zvláštne upozornenie pre sbierateľov kupcov na kosy. Pri kúpe 10 kusov kôs 1 kus posielame zdarma. Pri kúpe 30 kusov, zdarma posielame 3 kusy alebo jeden výborný 6 výstr. revolver, alebo jeden opravde postriebrený metalový kríž. Prosíme na každý pád žiadať si náš veľký obrázkový cenník. Zdarma ho pošleme a každému spôsobíme s ním veľkú radosť. — K dostaniu v obchode: **Jozef Marosi a Syn.** Esztergom 15. číslo. 51 ročná osada na kosy a veľký obchodný dom.

Tlačou Stephaneuma ú. spol. v Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.